

Dato: 19.11.2012

Helse- og omsorgsdepartementet
PB 8011Dep

0030 OSLO

Høringsuttalelse til nytt lovforslag.

Nøtterøy kommunes høringsuttalelse.

Nøtterøy kommune støtter de foreslåtte endringer i pasient- og brukerrettighetsloven. Både forslaget om ny § 4-6a som åpner for vedtak om bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi hos brukere uten samtykkekompetanse som ikke motsetter seg bruken, samt forslaget til endring av § 4A-4 som gir mulighet for vedtak om bruk også hos brukere som motsetter seg anvendelse av lokaliseringsteknologien.

Nøtterøy kommune har siden 2010 hatt et eget velferdsteknologiprojekt i drift. Et av fokusområdene har vært Gps / lokaliseringsteknologi. Det er etablert en egen arbeidsgruppe i hjemmetjenesten som arbeider spesielt med temaet. Utprøvingen startet september 2010. Totalt har 11 personer vært brukere av lokaliseringsteknologi. Det er per i dag 8 hjemmeboende personer som bruker systemet, både aleneboende og personer med ektefelle. Rekrutteringen skjer via hjemmetjenestens demenssykepleier. Erfaringen er at behovet er stort og stadig nye brukere kommer til. Tilbudet slik det er utformet i dag ligger tett opp til hvordan vi ser for oss en ordinær kommunal tjeneste. Nøtterøy kommune har i løpet av prosjektperioden gjort erfaringer som vi mener er relevante i forhold til det nye lovforslaget og høringen.

Vår erfaring er at lokaliseringsteknologi, her Gps, er helsehjelp i lovens forstand. Bruk av slik teknologi er både helsebevarende og forebyggende for den enkelte bruker. Det er viktig at lokaliseringsteknologien introduseres i en tidlig fase av demenslidelsen, før det mest akutte behovet oppstår. Helst fra diagnostidspunktet av lege eller spesialisthelsetjenesten. Dette vil ha som konsekvens at risikoen for at bruker vil motsette seg bruk av utstyret når personen ikke lenger er samtykkekompetent. Dersom teknologien introduseres for bruker i moderat eller alvorlig fase av demensforløpet øker sjansene for motstand.

Om § 4-6a – ikke samtykkekompetente som ikke motsetter seg bruk.

Dette lovforslaget støttes. Vi har i praktisk bruk ved flere anledninger erfart at nåværende lovverk ikke er tilstrekkelig. Her nevnes et tilfelle.

Case: Ektepar hvor mannen hadde alvorlig grad av demens, ikke samtykkekompetent i forhold til lokaliseringsteknologi. Han var i fysisk god form og hadde et sterkt ønske om å bo hjemme. Ektefelle var i arbeid. Mannen likte å gå turer, men gikk seg bort flere ganger. Førte til mye uro hos ektefelle. Mannen var i tillegg på dagsenter flere ganger per uke, men gikk derifra også. Resultatet var at mannen måtte flytte på institusjon.

Denne mannen kunne bodd lenger hjemme hvis lovverket hadde åpnet for bruk av lokaliseringsteknologi. Han hadde ikke motsatt seg bruken. Slike tilfeller finnes det flere av.

Om endring i § 4A-4 – ikke samtykkekompetente som motsetter seg bruk.

Departementet ber spesielt om høringsinstansenes vurdering av behovet for en slik hjemmel i praksis. Nøtterøy kommune støtter dette forslaget. Det er som departementet skriver viktig å ha en "sikkerhetsventil" i de tilfeller der det er vanskelig å avgjøre om bruker viser motstand eller

ikke. Bruk av lokaliseringsteknologi vil i de fleste tilfeller være det minst inngripende tiltaket sammenlignet med tilbakeholdelse i institusjon. I tillegg vil tilbakeholdelse på forsterket enhet som regel innebære et passivt liv, som i større grad kan føre til fysisk reduksjon, psykisk uro og mer medikamentell behandling. Nøtterøy kommune mener helt klart at en slik hjemmel vil ha praktisk nytte.

Case a: Hjemmeboende dement dame med ektemann. Hun likte å gå tur, men gikk seg bort flere ganger. Ektefelle ble både engstelig og sliten av å lete etter henne. Endte med at hun kom på institusjon. Kvinnen ville mest sannsynlig ha motsatt seg bruk.

Denne kvinne kunne bodd lenger hjemme med bruk av lokaliseringsteknologi. Ektemannen hadde kunnet administrere / passe på at hun fikk Gps'en med seg ut ved å legge den i veske, jakke eller lignende. Opphold på institusjon må i dette tilfellet oppfattes som et mer inngripende tiltak enn det å bo hjemme med sin ektemann.

Case b: Kvinnelig beboer i omsorgsbolig. Ble tildelt gps da hun flyttet inn. Var på det tidspunktet samtykkekompetent og positiv til bruk. Personalet la utstyret i kvinnens rullator når hun skulle gå tur. I løpet av noe tid utviklet demenslidelsen seg i negativ retning og hun begynte også å motsette seg bruken ved å ta utstyret ut av rullatoren. Hun opplevde utstyret som en fremmed gjenstand. Hun ble vurdert som ikke samtykkekompetent og tilbudet om lokaliseringsteknologi ble avsluttet.

Med det nye lovforslaget kunne personalet for eksempel festet utstyret på rullatoren. En erfaring er at personer som motsetter seg bruken av lokaliseringsteknologi gjør dette fordi de opplever at det er en fremmed gjenstand. Personer som har forhåndssamtykket / samtykket i bruk mens de fungerte kognitivt kan senere når de har behov for teknologien motsette seg bruk. Motstanden kan ofte skyldes praktiske forhold knyttet til utforming og størrelse, eller forhold som handler om det arbeidet omsorgspersoner utfører for at personen skal få med seg utstyret på tur. Uten den foreslåtte lovhjemmel vil personer som tidligere i livet har gitt forhåndssamtykke eller på annen måte samtykket i bruk ikke kunne gis tilbud om lokaliseringsteknologi hvis de viser motstand mot bruk. Selv om motstanden i de fleste tilfeller vil være motivert av andre årsaker enn det å kunne bli funnet igjen hvis de går seg bort.

Med hilsen

Halvor Lindqvist
rådgiver